

De af Professorerne Munch-Petersen og Krabbe ved denne Lejlighed og af sidstnævnte i en Artikel i Nordisk Tidsskrift for Strafferet 1935, pag. 25 ff. fremsatte Betragtninger kan sammenfattes i, at der paa den ene Side ikke har vist sig Trang til at indføre Regler om Privatanklage, og at der paa den anden Side vilde være afgørende Betænkeligheder forbundet hermed.

Foruden Henviisning til, at Adgangen til Privatanklage synes at stride mod Nutidens Opfattelse af Straffen som socialt betinget, fremhæves det navnlig, at den Forurettede er uegnet til at rejse Paatale, fordi han mangler enhver Evne til at tage de fornødne objektive Hensyn, at Privatanklage vil aabne forøgede Muligheder for Misbrug af Strafferetsplejen i private Formaaals Tjeneste, saaledes at den endog kan komme til at virke som en Slags officiel Pengeafpresning, og at en saadan Ordning vil kunne være egnet til at fremkalde flere Kvæulanter.

I Modsætning hertil hævder Professor Hurwitz i sin Udgave af „Den danske Strafferetspleje“, 2. Hæfte 1938, pag. 360—367, som sin Opfattelse, at der har gjort sig en vis Trang gældende til at udvide den private Paataaleret.

Som Hovedargument for Privatanklage har stede været anført den saakaldte Kontrolbetragtning, nemlig Hensynet til at forebygge eller raade Bod paa den offentlige Anklagemyndigheds ubeføjede eller vilkaarlige Undladelse af at paatale. Denne Betragtning forekommer imidlertid uden større Værdi, allerede fordi der i mange Tilfælde ikke er nogen Forurettet til at paatale Forbrydelserne, medens det paa den anden Side i alt for høj Grad vilde fremme Kvæulanteri, hvis der blev fuldstændig fri Adgang for alle til at paatale enhver Forbrydelse. Navnlig synes dog Kontrolbetragtningen uden Værdi, naar den parlamentarisk Ansvar underkastede Justitsminister er Anklagemyndighedens Overordnede, og naar der yderligere i Straffelovens Regler om Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv haves fuldt tilstrækkeligt Værn overfor den offentlige Anklagemyndigheds Tilsidesættelse af sine Embedspligter.

Dernæst paaberaabes til Støtte for Privatanklage den saakaldte Beskyttelsesbetragtning. Herved er tænkt paa Hensynet til gennem Privatanklage at forskaffe den Forurettede et effektivt strafferetligt Værn for hans egen Skyld. Betragtningen hviler i og for sig paa en rimelig Tanke, men kan kun have en højst begrænset Anvendelse, og det vil derfor være tilstrækkeligt at aabne Adgang for privat Paatale, eventuelt helt at overlade Paatalen til den private i de faa Undtagelsestilfælde, hvor Betragtningen kan have Betydning, saaledes som det f. Eks. i Almindelighed er Tilfældet i Ærefornærmelsessager.

Af de ovenfor omtalte, af Professorerne Munch-Petersen og Krabbe fremhævede Grunde, der ikke ganske forkastes af Professor Hurwitz, vil jeg finde det yderst betænkeligt at søge Regler om Privatanklage indført i dansk Ret, saa meget mere som jeg, hvad ovenfor er paapeget, finder, at saavel Kontrolbetragtningen som Beskyttelsesbetragtningen er fuldt tilstrækkeligt imødekommet ved Anklagemyndighedens Organisation og Reglerne om Straf for Embedsforbrydelser.

Hertil kommer yderligere, at Erfaringerne fra Ulandet synes at vise, at Regler om Privatanklage ingen praktisk Betydning har.

Hermed er det imidlertid ikke sagt, at det, saafremt Adgang til Privatanklage desuagtet ønskes givet, vil være umuligt at indføre Regler herom i dansk Ret. Men det vil i dette Øjemed være nødvendigt at foretage en indgribende Ændring af Retsplejelovens Regler vedrørende Strafferetsplejen. Det maatte i saa Fald i Enkeltheder overvejes, i hvilket Omfang Særreglerne angaaende offentlige Straffesagers Behandling kan og bør anvendes paa disse Sager, og i benægtende Fald, hvad der i Stedet bør gælde. Dette kan efter mit Skøn ikke paa tilfredsstillende Maade gøres paa ganske kort Tid og uden Behandling af Spørgsmaalet i et proceskyndigt Udvalg, og jeg skal derfor indskrænke mig til at opridse de Hovedretningslinier, som efter min Mening burde følges.

En Hovedvanskelighed opstaar ved den nærmere Bestemmelse af, i hvilket Omfang Privatanklage skal anerkendes.

Saaledes som Anklagemyndigheden er organiseret, maa det nu for det første fastslaas, at en Ret til Privatanklage udover den allerede hjemlede i hvert Tilfælde kun bør anerkendes som subsidiær, altsaa kun i de Tilfælde, i hvilke Anklagemyndigheden har nægtet at indlede eller har frafaldet Undersøgelse. I andre Tilfælde synes der ikke at være nogen rimelig Begrundelse for at anerkende Ret til Privatanklage.